

מכשיר

לשטיפת מוח

מורה

מאז פרשת הלינץ' נגד סיעתנו בכנסת, בעיקר בות הוויכוח על "מיהו יהודי?", חיפשנו דרך להתרועע מעל דוכן הכנסת נגד שרשרת הפעולות הבלתי-חוקיות נגדנו.

אולם אין בכנסת כל אפשרות חוקית למתוח ביקורת על מוסדות הכנסת עצמה. אי אפשר להביע אי אמון ביושב-ראש הכנסת, או לתבוע את הדחתו.

לכן נקטנו בשיטה אחרת: הגשנו הצעה דחופה לסדר-היום לדון בדיווח הטלוויזיה על המתרחש בכנסת. הנשיאות הכירה בדחיפות ההצעה, ואחרי שדחתה את הדיון במשך שבועיים (באופן בלתי-חוקי לגמרי), הגיעה ההצעה לדיון השבועי, יחד עם שש הצעות אחרות שנגעו לצדדים אחרים של הטלוויזיה.

אורי אבנרי פתח את נאומו בקבעו: "בניגוד לכל הנואמים האחרים, שתבעו כולם יתר התיערבות ויותר כפייה על הטלוויזיה, באה הצעה תנו לשרת את המגמה העליונה." הוא המשיך:

אורי אבנרי: לפני שלושה שבועות אירעו בכנסת שורה של מאורעות, בעיקבות נאומו של חבר-כנסת שלום כהן, שבטימון קרע לאות מחאה את הדף מתעודת-הזהות שהכיל את הפרטים "לאום".

לא את עצם המאורעות האלה אני מעלה כאן לסדר-היום — הלואי ויכולתי לעשות זאת! — אלא את הצורה בה השתקפו מעל מסך הטלוויזיה.

אני עושה זאת, כדי להציג בפני הכנסת והציבור שתי שאלות נוקבות, שיש להן משמעות חמורה ביותר לגבי המשך קיום המישטר הדמוקרטי בישראל:

שאלה ראשונה — האם הטלוויזיה היא מכשיר אובייקטיבי של מידע, המודיע לאזרח מה מתרחש, או מכשיר שדמוני בודי המפיץ לגה, הממשלה, המישטר, המימסד?

שאלה שנייה — האם הטלוויזיה, המי הווה בישראל מכשיר מונופוליסטי שאין לו אח ורע בכוח השפעתו, רשאית לשרר השימצה על מישורו, יהיה אשר יהיה, מבלי לתת לאותו מישור אפשרות הוגנת להשיב?

לאור שתי שאלות אלה, אעלה זה בצד זה מה שאירע כאן, ומה שהשתקף בטלוויזיה.

היור אסר דיווח הוגן

ביום ג' באותו שבוע העלתה סיעתנו הצעת אי אמון בממשלה, על רקע כוונת הממשלה לשנות את הסטאטוס-קוו בשאלה "מיהו יהודי" ולהחמיר את הכפייה הדתית במדינה הטלוויזיה צילמה ושידרה דיווח אובייקטיבי על ויכוח זה — נאום הפתיחה שלי נאום-התשובה של שרי-המשפטים ונאומו המתוחכם השנונים, ובכללם אותו נאום של חבר הכנסת שלום כהן וספייחיו המסעירים.

כבד אך מילאה הטלוויזיה את תפקידה כמישטר הדמוקרטי, שהוא: להראות לציבור מה עושים ובחירו, כדי שאותו ציבור — והוא כלבד — יוכל לחרוץ את דינם, לשבט או לחסד, בבחירות הבאות.

כך עשה גם הרדיו, שדיווח על הכל, ובכלל זה קריאתו הצינונית של חבר-הכנסת זר, "חזור למצריים!"

באותו יום לא היתה אפשרות להפעיל כפייה על הטלוויזיה, מכיון שאיש לא יכול היה לדעת שהוויכוח יחרוג מן השיגרה. אולם מאותו רגע התחיל מכבש הכפייה לדרוס את חופש-הדיווח האובייקטיבי.

למחרת היום, ביום ד', היו צריכים להתקיים בכנסת שני מאורעות: נאומו-הגינני של יושב-ראש הכנסת נגד סיעתנו, ושמיעת עירעורו של שלום כהן על החלטת ועדת-הכנסת לסלקו מחמש ישיבות של המליאה.

אולם עוד לפני פתיחת הישיבה, נאסר על הטלוויזיה להיכנס לישיבה זו ולדווח עליה, והטלוויזיה נכנעה לאיסור זה ללא עירעור. עובדה זו נמסרה בכל העיתונים, ולא הוכחשה.

עזרה למסע-לינץ'

דבר זה כשלעצמו מהווה התנכלות מחפירה בחופש-הדיווח של הטלוויזיה — ודי בו לבדו כדי להטיל צל כבד על מגמת השולטים בטלוויזיה.

אולם תמונה זו מתקדרת עוד יותר אם נבחן את מהות האיסור הפרטי.

ופומבי על פי תקנון הכנסת. התקנון קבע לו דפוסים הוגנים: נאומו של הנאשם, המשתדל להגן על עצמו, ונאומו של יור הוועדה, המשתדל להרשיעו.

איסור הדיווח על הליך הדמוקרטי הוגן זה בטלוויזיה — כמו הוא בא לפגוע? הוא בא לפגוע בנאשם המערער על גירוש, למנוע ממנו להצדיק את עצמו באוזני הציבור הרחב — וזה אחרי שבאותו בוקר פיתחו עיתונים מסויימים מערכה שאפשר לכנותה רק כמסעי לינץ' נגד חברי-הכנסת שלום כהן.

באותו בוקר עמד היושב-ראש גם להשמיע את נאומו הגינני שלו מעל כס היור. הוא לא יכול היה לדעת כי אפריע לו בכך, כי אני עצמי לא ידעתי. ואיך יכולתי לדעת זאת, כשלא עלה כלל על דעתי שיושב-ראש הכנסת ישתמש בנאומו בבטיינים ובגינניים שאין להם תקדים בכנסת זו, ולא בכל פרלמנט דמוקרטי אחר?

אין ספק, איפוא, כי הטלוויזיה קיבלה פקודת זמלילאה פקודה להימנע מדיווח על עירי-

דין בטלוויזיה: מכשיר שלטוני?

ערוז של שלום כהן — ובכך להעלים מעיני הציבור מאורע חשוב שקרה במליאת הכנסת.

מרדכי סורקים: מאורע היסטורי... **אורי אבנרי:** מאורע שאתם אירגנתם, ולא אנחנו.

"חומרי-הצילום אזלו..."

אורי אבנרי: אולם זוהי רק התחלת הסיפור. קרה באותו יום דבר נוסף, חמור הרבה יותר לגבי הגינות הדיווח בטלוויזיה.

בבוקר פנה ראש צוות הטלוויזיה, אלי וגל יושב-ראש הכנסת, וקבע לשינוי בנפרד מועד לראיונות באותו יום, כדי להראות בטלוויזיה את שני צידי המטבע של הפרשה, שהסעירה באותו יום את הארץ.

בשעה שנקבעה לי, הודיע לי ראש הצוות כי — — אזלו חומרי הצילום שלו (!) וכי הוא נאלץ לבטל את הריאיון עימי.

מרדכי סורקים: חבל שלא אזלו בזמן שקרע את התעודה. **אורי אבנרי:** איש בבית הזה חברי-הכנסת סורקים, אין לו ספק מה תהיה דמות הטלוויזיה אם אתה תשלוט בה. היא תהיה כמו הטלוויזיה הסובייטית, הטלוויזיה הבולגרית, הטלוויזיה ההונגרית; אנחנו יודעים איך זה נראה.

באותו ערב שידרה הטלוויזיה ריאיון מפורט עם יושב-ראש הכנסת, ובו התקפות חריפות ביותר על סיעתי ועל נציגיה בכנסת. לראיון זה לא היה מענה. המוני ישראל ראו ושמעו רק צד אחד — הדברים שהאשימו אותנו כחסרי נאמנות למדינתנו, כאנשים שפלים ונתעבים. הם לא שמעו אף מילה אחת להגנתנו.

האם פלא הוא שבוצעו מעשי-אלימות נגד מכוניותינו — ביניהם מעשה שאולי היה בו כדי לסכן את חייו של שלום כהן?

האם פלא הוא שפסיכופאטים למיניהם כתבו ליו"ר הכנסת מכתבי הסתה לרצח — אותם מכתבים שפורסמו עליידי יושב-ראש הכנסת ועזרוי, ושהופצו עלייכם בעיתונות, **מרדכי ביבי:** מניין לך שדחאק פסיכופאטים

אורי אבנרי: פסיכופאט ניכר על פי סיגנון מרדכי זר? זהו דבר חמור מאוד. אם פסיכופאט ניכר לפי הסיגנון, צריך לחשוב הרבה מזאת. **אורי אבנרי:** בכל זאת, אני לא אקרא לך זור לאיראן. אני קצת יותר ציוני ממך.

ערכת הקורה פרטית בטלוויזיה, ונאמר שיושב-ראש הכנסת אסר על הטלוויזיה רק לראיון אותי בכנסת, אלא גם מתכנסת.

איננו באים כאן היום לדון את היושב-ראש — אנו בלדון את מנהלי הטלוויזיה שקיבלו הוראה כזאת צייתו לה. הדבר פורסם ברוב העיתונים, ולא הוסכלל.

מכשיר של שטיפת-מוח?

כבוד היושב-ראש, לאור העובדות הא נשאלת השאלה — באיזו זכות, מתוך מגמה, הסכימה הטלוויזיה לגנוז מידע ציבורי להשמיע האשמות שאין למעלה מהן כחרי תן, עד כדי הסתה ממש, מבלי להראות הצד השני?

אולי ישנן מישהו: אין בכלל צד שני. מוסדות הכ צדקו בכל, וחברי סיעתנו אינם אלא פושעים.

אולם הנה קמו כמה מגדולי המומחים הפרלמנטריים ארץ — חברי-הכנסת יוחנן באדר, השופט יוסף לס, גיימס יעקוב רוזנבל, ורבים אחרים — והוכיחו בעליל החלטת ועדת-הכנסת לגירוש שלום כהן היתה בלתי-חוקי שנאום הגינני של היור-היה בלתי-חוקי, שלא לדבר פעולות בלתי-חוקיות אחרות שיגיעו לבית-המשפט, פירסום חוברת-ההסתה מטעם מוסדות הכנסת.

אם כן, הרי יש לפחות שני צדדים לפר זן. היכן היה הצד השני בטלוויזיה?

עניין זה כולו, יש לו השלכות חמורות בהרבה ממה הצד של פרשתנו. ואלה הן:

(א) הטלוויזיה היא מונופוליסטית. כוח השפעה שלה עולה לאין שיעור על זה של רדיו והעיתונות. היא יכולה להיות מכשיר שטיפת-מוח.

כאשר משרת הטלוויזיה התקפות חריפות על מישהו על חברי-כנסת, או על עסקנים בקריית-מלאכי, או על מוניות — מבלי לתת זכות אוטומטית לתשובה, הרי סכנה ציבורית ופגיעה ממאירה בזכויות-סוד.

באמריקה, למשל, הנהיגו בשעתו חוק המחייב במי כזה לתת "זמן שווה" לצד השני.

(ב) רשות השידור היא אוטונומית, כביכול פרשה זו מוכיחה שאין לכך שחר.

היא מקבלת פקודות מגורמים שלטוניים ומפלגתיים, מני וגמור עימם שלא לתת למכשיר חשוב זה חופש מ מלי.

הנאומים ששמענו כאן היום מפי כל הנואמים, מט להחמיר עוד יותר את המצב הזה, להגביר את הכו השלטונית והמפלגתית במכשיר הזה.

בעוד שתוכניות מסויימות ברדיו השתפרו ברמתן בעצמאותן, והפכו את הרדיו למכשיר עיתונאי רלוונטי מדרגה ראשונה, שוקעת הטלוויזיה מאונס בביצה של פורמיזם ובאנאליות.

הרדיו הופך בהדרגה לכלב-השמירה של הדמוקרטיה, טלוויזיה הופכת לתחלה-בית של השלטון.

(ג) הטלוויזיה אינה תובעת לעצמה, אחת כמה וכמה אינה מגשימה, את תופש מידע האובייקטיבי שהוא חיוני בכל כליהו שורת הציבוריים, כמו עצם ההתמודדות חופשית של דיעות והשקפות.

בלעדי חופש זה, הופכת הדמוקרטיה לתפאורה חיצו אשר מאחוריה מתגבש שלטון דתי-מפלגתי, ואף חדיא חופש הדיווח בבית-הנבחרים, מרכז הדמוקרטיה, בודאי אבן-בוחן לחרות הטלוויזיה כולה. במה שונה ויזיה מן הרדיו ומן העיתונות, הטוקרים כל דיון בכנס

מה רוצים להעלים מעיני הבחורים? רוצים להסתיר כאן מן העין האזרחית המצלמה? ואם סוגרים עין זו, מתי יסגרו אוזני הרדיו ופי העיתונות?

כבוד היושב-ראש, ספאת חומרתה הקיצונית של פ זו, אנו מציעים לדון בה במליאת הכנסת, במטרה להיגבילת מנגינת של חוקים ונויני חרומת בטלוויזיה.